Lieta Nr.A42470305
A0822-07/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2007.gada 8.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese K.Kalvāne-Radziņa,

piedaloties atbildētāja Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pilnvarotajam pārstāvim Gintam Zēlam,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *N.Ž.* (pieteikuma iesniegšanas brīdī *N.Z.*) pieteikuma par Rīgas domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisijas 2005.gada 3.oktobra protokola Nr.17 2.57.punkta atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2005. gada 5.decembra lēmumu pieņemts *N.Ž.* (pieteikuma iesniegšanas brīdī *N.Z.*) (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums par Rīgas domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisijas (turpmāk arī – atbildētājs) 2005. gada 3. oktobra protokola Nr.17 2.57.punkta (turpmāk arī – Lēmums) atcelšanu un ierosināta administratīvā lieta.

[2] 1997.gada 2.janvārī „Lastādija" noslēdza Dzīvojamās telpas īres līgumu ar *S.Z.*

[2.1] Pieteicēja 2004.gada 5.janvārī deklarēja savu dzīves vietu Rīgā, */dzēsta adrese/*.

[2.2] 2004.gada 8.septembrī *S.Z.* nomira.

[2.3] 2005.gada 15.jūnijā Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisija pieņēma lēmumu Nr.6 ar kuru nolēma:

[2.3.1] slēgt īres rēķinu uz dzīvokli */dzēsta adrese/*, pamatojoties uz Latvijas Republikas Civillikuma 1488.pantu, un namu apsaimniekotājam Rīgas pašvaldības sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Krasta nami" nodot to Dzīvokļu pārvaldei tālākai izīrēšanai.

[2.3.2] Atteikt noslēgt īres līgumu ar pieteicēju par dzīvokļa */dzēsta adrese/* izīrēšanu, pamatojoties uz Latvijas Republikas likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta 1.daļu.

[2.3.3] Pieteicējai dzīvokli */dzēsta adrese/* jāatbrīvo līdz 2005.gada 1.augustam, pēc atbrīvošanas Rīgas pašvaldības sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Krasta nami" dzīvokli */dzēsta adrese/* nodot Dzīvokļu pārvaldei atkārtotai izīrēšanai.

[2.3.4] Dzīvokļa */dzēsta adrese/* neatbrīvošanas gadījumā, Rīgas pašvaldības sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Krasta nami" celt prasību tiesā par pieteicējas izlikšanu no dzīvokļa */dzēsta adrese/*.

[2.3.5] Virzīt jautājumu izskatīšanai Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijā par pieteicējas deklarētās dzīvesvietas anulēšanu.

[3] 2005.gada 3.oktobrī Rīgas domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisijā pieņemts lēmums (protokols Nr.17, 2.57. punkts), ar kuru pieteicējai anulētas ziņas par deklarēto dzīvesvietu */dzēsta adrese/*, Rīgā, pamatojoties uz Latvijas Republikas Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu, kā arī nolemts uzdot namu pārvaldei kopā ar pašvaldības policiju apsekot dzīvokli */dzēsta adrese/*, Rīgā un, konstatējot dzīvošanas faktu pieteicējai, sastādīt administratīvo pārkāpumu protokolu par dzīvošanu bez īres (apakšīres) līguma.

[4] Nepiekrītot Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas lēmumam, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt šādu iemeslu dēļ:

[4.1] Pieteicēja ir mirušā īrnieka *S.Z.* meita. Dzīvoklī ievietojās likumīgi kā ģimenes loceklis likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta pirmās daļas izpratnē.

[4.2] Saskaņā ar likumu „Par dzīvojamo telpu īri" 14.panta ceturto daļu, īrnieka nāves gadījumā pilngadīgs ģimenes loceklis ir tiesīgs prasīt dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu ar pieteicēju iepriekšējā īrnieka vietā, nemainot iepriekšējā īres līguma nosacījumus.

[4.3] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3. panta otro daļu pastāv tiesisks pamats apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā, jo šā īpašuma lietošanas tiesības ieguva uz radniecības pamata.

[5] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos atbildētājs norāda, ka pieteikumu neatzīst un uzskata par nepamatotu šādu apsvērumu dēļ:

[5.1] Pieņemot administratīvo aktu, iestāde savu 2005.gada 3.oktobra lēmumu pamatojusi ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmo daļu – ziņas par deklarēto dzīvesvietu iestāde anulēja, ja:

[5.1.1] dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarota persona, deklarējot dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas;

[5.1.2] attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

[5.2] Izskatot administratīvo lietu konstatēja, ka Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisija 2005.gada 15.jūnijā atteikusi noslēgt īres līgumu ar pieteicēju par dzīvokļa Rīgā, */dzēsta adrese/*, izīrēšanu, pamatojoties uz Latvijas Republikas likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta pirmo daļu.

[5.3] Administratīvajā akta pamatoti ir atsauce uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 2.panta otro daļu, kurā noteikt, ka dzīvojamās telpas lietošanas vienīgais pamats īrniekam vai apakšīrniekam ir dzīvojamās telpas īres vai apakšīres līgums.

[5.4] Pieteicējai Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisija atteica noslēgt dzīvojamās telpas īres līgumu par dzīvokļa Rīgā, */dzēsta adrese/*, izīrēšanu, kā arī pārbaudot lietas faktiskos apstākļus Rīgas Domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisija nekonstatēja nevienu citu tiesisku pamatu pieteicējas dzīvesvietas reģistrācijai */dzēsta adrese/*, Rīgā.

[6] Pieteicēja uz tiesas sēdi nebija ieradusies. 2007.gada 17.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas iesniegums, kurā viņa lūdz apturēt tiesvedību administratīvajā lietā, kamēr nav atrisināts strīds civillietā Nr.C295654/05. Šajā civillietā tiek skatīta pieteicējas pretprasība pret SIA „Krasta nami" par īres līguma noslēgšanu par dzīvokli */dzēsta adrese/*, Rīgā.

Tiesa, izvērtējusi lietas materiālus un uzklausījusi atbildētāja pārstāvja viedokli, atzina, ka nav nepieciešams lietā apturēt tiesvedību, jo tiesai šajā procesā ir jāpārbauda Lēmuma tiesiskums tā pieņemšanas brīdī un jāņem vērā tie lietas faktiskie apstākļi, kas bija par pamatu Lēmuma pieņemšanas laikā. Līdz ar to šajā lietā nav nozīmes apstāklim, ka pieteicēja šobrīd risina civiltiesisku strīdu par īres līguma noslēgšanu. Tiesa arī atzina, ka ir iespējams izskatīt lietu bez pieteicējas klātbūtnes, jo lietā esošie materiāli ir pietiekami.

[7] Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotais pārstāvis pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādīto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir apmierināms.

[9] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmo daļu ziņas par deklarēto dzīvesvietu anulē, ja dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarota persona, deklarējot

dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas (1.punkts) vai ja attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā (2.punkts).

Tādējādi likumā sniegts izsmeļošs uzskaitījums gadījumiem, kādos iestādei ir tiesības anulēt ziņas par personas deklarēto dzīvesvietu, un tas nevar tikt tulkots paplašināti.

[10] Tiesa konstatē, ka pārsūdzētajā Lēmumā nav norādīts, pamatojoties uz kādu Dzīvesvietas deklarēšanas likuma normu ir pieņemts lēmums par deklarētās dzīvesvietas anulēšanu.

Pamatojuma principa neievērošana, pieņemot privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu, būtiski apgrūtina personas tiesības uz administratīvā akta pārsūdzēšanu, jo persona nevar pilnvērtīgi aizstāvēt savas tiesības un tiesiskās intereses. Pamatojuma neiekļaušana administratīvā akta saturā ir atzīstama par procesuālu pārkāpumu.

Tiesību teorijā, kā arī administratīvo tiesu praksē atzīts, ka procesuālie pārkāpumi tiek iedalīti būtiskajos un nebūtiskajos pārkāpumos un, ka procesuālu pārkāpumu dēļ administratīvais akts ir atceļams tikai tad, ja attiecīgais procesuālais pārkāpums ietekmē arī administratīvo aktu pēc būtības, tas ir, ja ir iespējama cēloņsakarība starp procesuālās normas pārkāpumu un procesa rezultātu *(vairāk sk.: J.Briede. Administratīvā akta tiesiskums // Latvijas Vēstnesis. Jurista vārds. 2004. gada 23. marts, Nr. 11).*

Konkrētajā gadījumā pamatojuma trūkums pārsūdzētajā lēmumā nav atzīstams par būtisku trūkumu, kas izsauc administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku, jo no lēmuma būtības nepārprotami ir saprotams, ka deklarētā dzīvesvieta ir anulēta tāpēc, ka pieteicējai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā. Minēto apliecina arī pieteicējas pieteikumā norādītie argumenti, ar kuriem viņa cenšas pierādīt tiesisko pamatu dzīvot deklarētajā dzīvesvietā. Līdz ar to šis procesuālais pārkāpums nav liedzis pieteicējai saprast lēmuma būtību un pārsūdzēt to tiesā. Tādejādi šādu pārkāpumu tiesa neatzīst par būtisku, kas tieši ietekmē pārsūdzētā Lēmuma tiesiskumu. Tāpēc pārsūdzētais Lēmums nav atceļams tikai šī procesuālā pārkāpuma dēļ.

[11] Tiesa konstatē, ka lietā faktiski pastāv strīds, vai pieteicējai lēmuma pieņemšanas brīdī bija tiesisks pamats dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

Pārsūdzētais Lēmums ir pieņemts pamatojoties uz to, ka 2005.gada 15.jūnijā Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisija nolēma (protokols Nr.6, 12.4.7.punkts) atteikt noslēgt īres līgumu ar pieteicēju par dzīvokļa */dzēsta adrese/*, Rīgā izīrēšanu. Līdz ar to atbildētājs uzskatīja, ka pieteicējai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā un anulēja ziņas par deklarēto dzīvesvietu.

[12] Saskaņā ar likuma Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta otro daļu personai ir tiesisks pamats apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā, ja tai pieder šis nekustamais īpašums, attiecībā uz to ir noslēgts īres vai nomas līgums vai šā īpašuma lietošanas tiesības tā ieguvusi uz laulības, radniecības, svainības vai cita likumiska vai līgumiska pamata.

Tas nozīmē, ka Dzīvesvietas deklarēšanas likums nosaka vairākus pamatus, kas dod tiesības personai apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā.

Tiesa konstatē, ka atbildētājs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu ir izvērtējis tikai vienu no pamatiem – īres līguma nepastāvēšana, bet nav izvērtējis, vai pieteicējai nepastāv pamats apmesties uz dzīvi */dzēsta adrese/*, Rīgā uz cita pamata. Līdz ar to pārsūdzētā Lēmuma pamatojums nav pietiekams, lai tiktu pieņemts lēmums par deklarētās dzīvesvietas anulēšanu, pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu.

Tiesa arī konstatē, ka atbildētājs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav uzklausījis pieteicējas viedokli, kā to paredz Administratīvā procesa likuma 62.pants. Tiesa uzskata, ka šāds procesuāls pārkāpums ir ietekmējis pārsūdzēto Lēmumu pēc būtības, jo gadījumā, ja atbildētājs būtu uzklausījis pieteicēju pirms lēmuma pieņemšanas, pastāv iespēja, ka pieteicēja būtu pierādījusi, ka viņa dzīvokļa lietošanas tiesības ir ieguvusi uz cita pamata.

[13] Tiesa piekrīt atbildētāja viedoklim, ka saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 2.panta otro daļu dzīvojamās telpas lietošanas vienīgais pamats īrniekam vai

apakšīrniekam ir dzīvojamās telpas īres vai apakšīres līgums. Tomēr šī tiesību norma attiecas tikai un vienīgi uz šauru tiesību jomu – īres tiesiskajām attiecībām. Tiesas ieskatā šī tiesību norma, pieņemot lēmumu par deklarētās dzīvesvietas anulēšanu, neierobežo atbildētājam tiesības konstatēt citus Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta otrajā daļā uzskaitītos tiesiskos pamatus personai apmesties uz dzīvi noteiktā vietā. Savukārt atbildētājs šo citu tiesisko pamatu pastāvēšanu vispār nav izvērtējis. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums nav pietiekami pamatots.

[14] Pastāvot nodibinātajiem apstākļiem, tiesa uzskata, ka konstatētie procesuālo tiesību normu pārkāpumi no atbildētāja puses ir pietiekams pamats, lai pārsūdzēto Lēmumu atzītu par prettiesisku un atceļamu. Līdz ar to tiesa atzīst, ka spriedumā nav nepieciešams analizēt pārējos pieteicējas un atbildētāja norādītos motīvus.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2005.gada 15.novembra spriedumā lietā SKA-349 ir atzinis, ka, ja tiesa konstatē kaut vienu administratīvā akta izdošanas pārkāpumu, kura dēļ ir pamats to atzīt par spēkā neesošu vai prettiesisku, nav nepieciešams izvērtēt pārējos apstākļus (*sk. minētā sprieduma 10.2.punktu).*

[15] Ņemot vērā augstāk minēto, tiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms un pārsūdzētais lēmums nav pamatots, ir prettiesisks un atceļams.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.pantu, 246.-251.pantu, 253.panta pirmo daļu, 290. un 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

N.Ž. (pieteikuma iesniegšanas brīdī *N.Z.*) pieteikumu par Rīgas domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisijas 2005.gada 3.oktobra protokola Nr.17 2.57.punkta atcelšanu apmierināt.

Atcelt Rīgas domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisijas 2005.gada 3.oktobra protokola Nr.17 2.57.punktu ar tā pieņemšanas dienu.

Piespriest no Rīgas pašvaldības par labu pieteicējai viņas samaksāto valsts nodevu LVL 10,00 (desmit latu) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2007.gada 8.maijā.

Tiesnese K.Kalvāne-Radziņa